

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

w sprawie **A. D.**
ukaranej za czyn z art. 52 § 2 pkt 1 k.w.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 6 czerwca 2023 r.
wniosku ukaranej
o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego: Ryszarda
Witkowskiego od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt II KK
99/22.**

UZASADNIENIE

W dniu 25 lutego 2022 r. w Sądzie Najwyższym zarejestrowana została sprawa o sygn. akt II KK 99/22 w związku z wniesieniem kasacji przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść obwinionej A. D. od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 19 lipca 2019 r., o sygn. akt XIV W 1180/19. Wyrokiem tym obwiniona została ukarana za czyn z art. 52 § 2 pkt 1 k.w. polegający na tym, że „w dniu 01.03.2019 r. ok. godz. 19.30 w W. przy ul. [...] przeszkadzała w przebiegu nie zakazanego zgromadzenia w ten sposób, że siedząc na pasie jezdni blokowała trasę przemarszu zgromadzenia”.

Pierwotnie, sprawa losowo została przydzielona sędziemu SN Antoniemu Bojańczykowi, który zarządził skierowanie przedmiotowej kasacji do rozpoznania na rozprawie. Następnie zarządzeniem przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej z dnia 30 marca 2022 r. wyznaczono skład orzekający w osobach sędziów Sądu Najwyższego: Antoniego Bojańczyka, wskazując go jako przewodniczącego i sprawozdawcę oraz Marka Siwka i Igora Zgolińskiego.

Pismem z dnia 30 maja 2022 r., adresowanym do Izby Karnej Sądu Najwyższego, A. D., powołując się na art. 41 § 1 i art. 42 § 1 k.p.k., wystąpiła z wnioskiem „o wyłączenie Sędziów Sądu Najwyższego Antoniego Bojańczyka, Marka Siwka i Igora Zgolińskiego od udziału w sprawie zawisłej przed Sądem Najwyższym za sygn. akt II KK 99/22 – z uwagi na istnienie okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziów w sprawie”. Niezgodnie z adresem wniosek ten został przedstawiony Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który przekazał go Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Społecznych. W tej Izbie wniosek został zarejestrowany pod sygn. I NWW 152/22.

Pismem z dnia 12 września 2022 r., adresowanym do Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej, określonym jako „wniosek obwinionej”, w istocie ponawiającym wniosek z 30 maja 2022 r., A. D. zwróciła się też o skierowanie jej wniosku o wyłączenie sędziów do Izby Karnej Sądu Najwyższego, podkreślając, że do tej Izby trafiła jej sprawa kasacyjna. W części wstępnej uzasadnienia wniosku akcentowała, że „takie same zarzuty, które były powodem mojego wniosku o wyłączenie w/w sędziów jako budzących uzasadnione wątpliwości co do swojej niezawisłości i bezstronności, odnoszą się również do wszystkich sędziów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych”. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Karnej zarządził zarejestrowanie sprawy w Kontrolce Spraw Incydentalnych prowadzonej w Wydziale II i „skierować sprawę do przydziału”.

Sąd Najwyższy, procedując w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, postanowieniem z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. akt I NWW 152/22, na podstawie art. 26 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym wniosek A. D. w przedmiocie wyłączenia sędziów Sądu Najwyższego: Antoniego

Bojańczyka, Marka Siwka i Igora Zgolińskiego od orzekania w sprawie o sygn. akt II KK 99/22 pozostawił bez rozpoznania.

Z kolei Sąd Najwyższy, rozpatrując wniosek A. D. w Izbie Karnej, postanowieniem z dnia 3 marca 2023 r. wyłączył sędziów Sądu Najwyższego: Antoniego Bojańczyka, Marka Siwka i Igora Zgolińskiego od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt II KK 99/22. W uzasadnieniu wskazał na okoliczności, które w jego ocenie umożliwiały wydanie decyzji w przedmiocie wspomnianego wniosku, pomimo uprzedniego wydania orzeczenia w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN oraz odniósł się do argumentacji przedstawionej przez wnioskodawczynię, uznając ją za zasadną.

Sprawa trafiła do ponownego losowania i została przydzielona sędziemu SN Ryszardowi Witkowskiemu, a zarządzeniem przewodniczącego Wydziału II Izby Karnej z dnia 28 marca 2023 r. wyznaczono skład orzekający w osobach sędziów Sądu Najwyższego: Ryszarda Witkowskiego, wskazując go jako przewodniczącego i sprawozdawcę oraz Małgorzatę Bednarek i Zbigniewa Kapińskiego.

Pismem z dnia 20 marca 2023 r., adresowanym do Izby Karnej Sądu Najwyższego, A. D., wystąpiła z wnioskiem „o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego z rozpoznawania wniosku kasacyjnego wniesionego na moją korzyść przez Rzecznika Praw Obywatelskich”, powołując się na sygnaturę akt II KK 99/22. W uzasadnieniu niniejszego wniosku, powołała się na argumenty przedstawione we wniosku z dnia 30 maja 2022 r. o wyłączenie od orzekania sędziów Sądu Najwyższego: Antoniego Bojańczyka, Marka Siwka i Igora Zgolińskiego oraz pismach, kierowanych do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN oraz Prezesa Izby Karnej Sądu Najwyższego, znajdujących się w aktach sprawy. Wnioskodawczyni wskazała ponadto, że: „Sędzia Ryszard Witkowski, który orzekał w nieistniejącej już, a działającej na politycznej zlecenie, Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, nie przeszedł testu bezstronności i niezależności, któremu poddany został na wniosek adwokat A. P. w związku z prowadzoną przed Sądem Najwyższym sprawą kasacyjną o sygnaturze akt II K[K] 206/21.” i postanowieniem z dnia 19 października 2022 r. został wyłączony od rozpoznawania sprawy na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

Po raz wtóry, niezgodnie z adresem, wniosek ten został przedstawiony Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który przekazał go Prezesowi Sądu Najwyższego kierującemu pracą Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Społecznych. W tej Izbie wniosek został zarejestrowany pod sygn. I NWW 70/23, a w sprawie tej w dniu 16 maja 2023 r., na podstawie art. 7 Konstytucji RP *a contrario*, biorąc pod uwagę art. 179 w zw. z art. 144 ust. 3 pkt 17, w zw. z art. 2 Konstytucji RP, wydane zostało postanowienie o pozostawieniu go bez rozpoznania.

Z uwagi na fakt, że drugi wniosek A. D. – będący przedmiotem niniejszej sprawy – został również zaadresowany do Izby Karnej Sądu Najwyższego, Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Karnej zarządził zarejestrowanie sprawy w Kontrolce Spraw Incydentalnych prowadzonej w Wydziale II.

Rozpoznając wniosek obwinionej Sąd Najwyższy, procedując w Izbie Karnej, zważył, co następuje.

Należy uznać, że argumentacja Sądu Najwyższego, przedstawiona w postanowieniu z dnia 3 marca 2023 r., a dotycząca okoliczności związanych z wydaniem uprzedniego rozstrzygnięcia przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Społecznych, pozostaje w pełnej rozciągłości aktualna także w niniejszej sprawie, zatem nie ma potrzeby jej powielania. Jedynie tytułem pewnego podsumowania można by zaznaczyć, że postanowienie z dnia 16 maja 2023 r. (sygn. I NWW 70/23) nie blokuje rozpoznania przedmiotowego wniosku w Izbie Karnej SN, gdyż nie zawiera merytorycznego rozstrzygnięcia. Prócz tego obecnie sprawa rozpatrywana jest w innym trybie, a to w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania karnego, uwzględniając fakt, że w wyniku postanowienia zabezpieczającego Wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 r., wydanego w oparciu o art. 279 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Rzeczpospolita Polska została zobowiązana do zawieszenia stosowania m.in. art. 26 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym do czasu wydania przez Trybunał wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21, a tryb ten w szerszym zakresie realizuje intencję ustawodawcy, bacząc na treść art. 42 § 4 k.p.k.

Odnosząc się z kolei do argumentów przedstawionych przez wnioskodawczynię w uzasadnieniu jej wniosku o wyłączenie od rozpoznania sprawy kasacyjnej (II KK 99/22) sędziego SN Ryszarda Witkowskiego, która w głównej mierze oparła się na tożsamyh podstawach jak te, które wskazała we wcześniejszym jej wniosku (o wyłączenie sędziów SN Antoniego Bojańczyka, Marka Siwka i Igora Zgolińskiego) oraz pismach adresowanych do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN oraz Prezesa Izby Karnej Sądu Najwyższego, znajdujących się w aktach sprawy (II KK 99/22), powołała się na uchwałę połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, należało uznać, że i w niniejszej sprawie znajdują one uzasadnienie. Z tego względu Sąd Najwyższy w całości podziela poglądy, przedstawione w uzasadnieniu postanowienia tutaj. Sądu z dnia 3 marca 2023 r. Również na kanwie niniejszej sprawy można uznać stanowisko autorki za logiczne, że skoro angażuje się w inicjatywy obywatelskie, które są postrzegane przez obecną władzę w sposób niechętny i została ukarana za zachowanie, które w jej ocenie było oznaką korzystania z gwarantowanych Konstytucją prawa i wolności, a więc sprawa ma element „polityczny”, to wobec sędziego, którego nominacja do Sądu Najwyższego była uzależniona od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), tj. niemal w całości powołanej przez dominującą obecnie siłę polityczną, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, takie okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego.

W uzasadnieniu wniosku o wyłączenie sędziego SN Ryszarda Witkowskiego, A. D. podniosła także, że: „Sędzia Ryszard Witkowski, który orzekał w nieistniejącej już, a działającej na polityczne zlecenie, Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, nie przeszedł testu bezstronności i niezależności, któremu poddany został na wniosek adwokat A. P. w związku z prowadzonym przed Sądem Najwyższym sprawą kasacyjną o sygnaturze akt II K[K] 206/21.”.Powołała się także na wydane przez tutaj sąd postanowienie z dnia 19 października 2022 r., na mocy którego

sędzia SN Ryszard Witkowski został na mocy art. 41 § 1 k.p.k. wyłączony od rozpoznawania sprawy kasacyjnej pod sygn. II KK 206/21, z którego wynika m.in., że: „W czasie orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego sędzia Ryszard Witkowski okazywał lekceważenie wiążącego polskie sądy orzecznictwa europejskiego [(choćby poprzez rozpoznawanie spraw w okresie zawieszenia przez TSUE funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej – np. w dniu 16 listopada 2021 r. w sprawie I DO 13/21)], tym samym podtrzymując narrację prowadzoną przez władzę wykonawczą.”.

Nie kwestionując obiektywizmu objętego wnioskiem o wyłączenie sędziego, orzekającego w przydzielonych mu do referatu sprawach oraz braku uległości na zewnętrzne wpływy, które mogłyby rodzić podejrzenie o brak bezstronności, nie sposób uznać przedstawioną przez wnioskodawczynię argumentację za pozbawioną logiki. Przedstawia ona bowiem subiektywny punkt widzenia, dokonując oceny niezależności i bezstronności sędziego, z perspektywy przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora. Biorąc zaś pod uwagę, że – jak już wcześniej wspomniano – wnioskodawczyni jest aktywistką, biorącą czynny udział w różnego rodzaju przedsięwzięciach, które są w sposób nieprzychylny postrzegany przez władzę, a jej sprawa ma niejako charakter „polityczny”, to procedowanie jej przez sędziego, który został nominowany do Sądu Najwyższego w drodze decyzji Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), w odczuciu społecznym może budzić zastrzeżenia co do rozpoznania jej w sposób bezstronny.

Jedynie na marginesie należy podnieść, że wciąż aktualne pozostaje wyrażone przez Sąd Najwyższy stanowisko, że w świetle uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) oraz uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., (I KZP 2/22), Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z

organem konstytucyjnym, którego skład i sposób reguluje Konstytucja RP, w szczególności art. 187 ust. 1.

Z tych względów orzeczono, jak na wstępie.